

Subiectele de admitere la facultate erau secrete și pentru ministrul Învățământului

Statutul de student se dobânda după un examen la care concurența era de peste 10 candidați pe loc

FOTO: Arhiva Facultății de Drept

În comparație cu zilele noastre, cu douăzeci de ani în urmă, numărul studenților era infim. Iar examenele de admitere erau evenimente care influențau profund viața unui tânăr.

Ultima admitere, cu recomandare de partid

Numărul de locuri scoase la concurs era foarte mic. Specializarea istorie, de exemplu, funcționa în cadrul facultăților de istorie-filozofie, avea un număr de o sută de locuri pentru toată țara: 50 la București și câte 25 la Cluj și Iași. În aceste condiții, nu este de mirare că, în 1989, numărul de dosare depuse doar la București era de 720, ceva mai mult de 14 candidați pe loc.

Examenul de admitere era scris și consta în diverse probe, în funcție de facultățile la care se candida. Unele facultăți, precum istoria, filozofia și dreptul, aveau un regim special, în sensul că viitorii studenți trebuiau să aibă la dosar o recomandare din partea unei organizații de partid sau UTC. Fusese decis astfel în 1971, când în cadrul PCR a avut loc o plenară pe probleme ideologice marcând reîntoarcerea la valorile dure ale comunismului. Aceasta constituia un stres în plus pentru candidați, deși, la sfârșitul anilor '80, recomandarea avea mai mult o valoare simbolică.

„Aceasta era o recomandare în ultimă instanță formală, pentru că nu era nevoie să se facă o caracterizare, ci pur și simplu se scria: «Recomandăm pe tânărul cutare să urmeze facultatea de istorie sau filozofie sau drept», se punea ștampila

la organizației respective, cu semnătura, și asta era recomandarea”, își amintește prof. univ. dr. Ioan Scurtu, cel care în 1989 a redactat subiectele pentru admitere la specializarea istorie.

Tinerii absolvenți de liceu primeau recomandarea automat, o dată cu adeverința de finalizare a Examenului de Bacalaureat. Cei care aveau probleme erau în general candidații mai în vârstă care, dacă nu erau membri de partid, nu erau considerați potriviți pentru studiul disciplinelor „speciale”. În 1989, conform sursei citate, la Facultatea de Istorie din cadrul Universității București au fost respinși doi candidați pe acest motiv.

Un alt posibil motiv de respingere a dosarului era situația familiei. Formularul tip de înscriere la concurs conținea rubrici referitoare la eventuale rude fugite în străinătate sau condamnate. În viziunea regimului, astfel de „antecedente familiale” puteau constitui o piedică pentru absolvirea unei facultăți, deși, în ultimă instanță, decizia de respingere sau acceptare a dosarului depindea de comisia care îl examina.

Măsurile de protecție

După acceptarea dosarului urma examenul scris, care era principala modalitate de testare a candidaților. La începutul anilor '70, sistemul de educație românesc fusese zguduit de un scandal care a avut loc cu ocazia admiterii la Facultatea de Drept din cadrul Universității București. S-a aflat că subiectele erau cunoscute dinainte și tot dinainte se stabiliseră și numele unor candidați care trebuiau să fie admiși. Ca urmare s-au dis-

tribuit sancțiuni care au mers până la închisoare și s-a hotărât ca subiectele, unice pe țară, să fie redactate și știrate de o singură persoană.

Prof. Ioan Scurtu, care a redactat subiectele pentru proba de istoria românilor în 1989, își amintește cum decurgeau lucrurile pe atunci: „M-a chemat ministrul adjunct, care răspundea de învățământul superior, și mi-a relatat despre însărcinarea ce mi s-a dat. După câteva zile m-a chemat să mă întrebe dacă am făcut subiectele.

Când am vrut să îmi prezint, s-a ferit ca de foc, că ea nu vrea să le vadă, nu vrea să știe. Chiar și ministrul m-a întrebat doar ce criterii am folosit în redactarea subiectelor și mi-a spus să fac cinci seturi, să le pun cu fața în jos și apoi toți cei de față am semnat pe un set. Pe mine m-a trimis să le multiplic și să le trimit în țară. Când a început examenul, ne-au chemat la teleconferință pe toți cei care redactaserăm subiectele, să fim de față în cazul în care trebuia să dăm explicații sau să facem corecturi. Spre norocul meu, nu a fost nici o problemă!”

Stresul profesorilor

Scandalul din anii '70 a dus la schimbări importante în modalitatea de corectare a lucrărilor. Dacă până atunci notarea era foarte mult la latitudinea profesorului, care putea lua lucrările și le corectea acasă, după evenimentele de la Facultatea de Drept, corectarea avea loc numai în incinta universității, ceea ce constituia o premieră pentru corpul profesoral.

(Continuare în pag. a III-a)

CUM S-A VĂZUT ANUL 1989 DE LA VÂRFUL SECURITĂȚII

Declarația de la Budapesta, trecută sub tăcere de CIE și MAE

Tabloul amenințărilor asupra României în 1989, așa cum reieșea din informațiile și analizele Departamentului Securității Statului, l-au făcut pe șeful DSS, generalul Iulian Vlad, să le ceară din timp ofițerilor din subordine să aibă fiecare grijă ca familiile lor să fie în siguranță. Generalul de brigadă în rezervă Aurel Rogojan, fost șef al Secretariatului (Cancelariei) DSS, anterior al cabinetului generalului Vlad, își amintește pentru Jurnalul Național presiunile pentru reconfigurarea granițelor României venite dinspre Moscova, Kiev, Budapesta, Belgrad și Sofia și înțelegerile și acțiunile sovieto-americeane, franco-germane, anglo-olandeze și italo-austriece care vizau țara noastră.

Răzvan BELCIUGANU

La începutul lunii octombrie 1989 a fost convocat Consiliul de conducere al Departamentului Securității Statului. Generalul Iulian Vlad a expus „liber” (fără un „draft” sau plan) principalele coordonate ale situației politico-operative de securitate a României, în contextul general internațional și cel particular european. Echivocul nu-și avea locul. Generalul a încheiat cu o formidabilă și memorabilă recomandare: „Nu în ultimul rând, rezolvați-vă și problemele personale, ca familiile dumneavoastră să fie în siguranță”. Diagnosticul și predicțiile șefului Departamentului Securității Statului au scos în evidență: precaritatea condițiilor socio-economice, greutățile și neplăcerile populației; izolarea tot mai accentuată, și prinderea ca

într-un clește încins, a regimului politic și a vieții social-economice a țării; agresivitatea fără precedent cu care erau exprimate amenințările externe; presiunile revizioniste pe frontiere; unitatea de concepție și acțiune a „Estului” și „Vestului” pentru promovarea schimbării de sistem; iminența evenimentelor ce urmau să plaseze și România în evoluțiile implacabile care au cuprins Polonia și Ungaria și era previzibil că se vor aprinde în Cehoslovacia, Bulgaria și RD Germană; necesitatea asigurării climatului de ordine și securitate publică, astfel încât să nu fie posibile provocări și dezordini care să pericliteze viața persoanelor și integritatea avutului obștesc ori personal.

(Continuare în pag. a III-a)

Sesizările ajungeau la Ceaușescu

În presa centrală de sâmbătă, 19 august 1989, a fost publicat un comunicat al ședinței Comitetului Politic Executiv al CC al PCR, desfășurată în ziua precedentă. Unul dintre subiectele menționate a fost „Raportul privind activitatea desfășurată în semestrul I 1989 pentru rezolvarea propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii, adresate conducerii partidului”.

Din păcate, comunicatul de presă nu oferea amănunte despre modul cum s-au desfășurat discuțiile în cadrul reuniunii. De asemenea, nu a fost publicată nici o evaluare statistică a numărului de scrisori și sesizări trimise lui Nicolae Ceaușescu de cetățeni. Paragraful referitor la raportul menționat era sec:

„Comitetul Politic Executiv a analizat apoi Raportul privind activitatea desfășurată în semestrul I 1989 pen-

tru rezolvarea propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii, adresate conducerii partidului. Comitetul Politic Executiv a cerut să se acorde în continuare o mare importanță rezolvării problemelor ridicate de oamenii muncii prin scrisori, în audiențe și alte prilejuri - expresie a profundului democratism ce caracterizează ordinea noastră socialistă, a încrederii largi a maselor populare în partid, în politica sa internă și externă, ce corespunde pe deplin intereselor vitale ale întregii națiuni.”

Ce se ascundea în spatele acestei perdele de fum propagandistice? De ce secretomania băntuie pe culoarele Comitetului Central? Un răspuns la aceste întrebări îl putem afla chiar din raportul menționat, din care publicăm în continuare câteva extrase inedite. De menționat că, în vara anu-

lui 1989, ziarul Scinteia publica periodicament anunțuri despre noi producții agricole record. Bineînțeles, acestea erau minciuni: 8.510 kg de grâu la hectar - obținute în județul Olt, 12.683 kg de grâu la hectar - la Cooperativa Agricolă de Producție din Scornicești (județul Olt), 8.125 kg de grâu la hectar - la Întreprinderea Agricolă de Stat din Moțaiei (județul Dolj). Și exemplele pot continua.

Aspecte din agricultură

1. La IAS Mânăstirea, județul Călărași, în anul 1988, ca urmare a slabei activități a conducerii unității, activitatea economico-financiară s-a încheiat cu o pierdere de 23 de milioane de lei față de un beneficiu planificat de 13 milioane de lei.

(Continuare în pag. a III-a)

CALENDAR

20 august (duminică)

Soarele a răsărit la:

6:24 a apus la 20:13

Luna a răsărit la:

21:37, a apus la 10:24

Sărbătoare creștină

Sfântul Prooroc Samuel, Sfântul

Mucenic Sever și Eliodor;

Duminica a IX-a după Rusalii

S-a întâmplat la

20 august 1989

● Comisia braziliană pentru activități spațiale a anunțat punerea în practică a unui program național de lansare, până anul viitor, a unui satelit brazilian de telecomunicații, în cadrul unei acțiuni mai ample de reducere și în final lichidarea dependenței față de mijloacele tehnice de specialitate străine

● Amplele zone ale RF Germania au fost afectate de puternice precipitații și de vântul care a atins uneori viteze foarte mari. Mai ales în sudul țării au fost provocate importante pagube materiale. Mai multe persoane au fost rănite

Romona VINTILĂ

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Un proces pentru rău-platnici

În 1983, ai mei au contractat apartamentul din Crângași, la piciorul Podului Grant. Etaj cinci, trei camere, două balcoane, baie și veceu de serviciu, un hol lung și îngust, cămară și debara, geamuri atât la baie, cât și la veceu. Frumusețea pentru standardele acelor vremuri. Rata era imensă, mai mult decât tot salariul lui taică-meu. După vreo trei ani se trezesc ai mei cu o hartă de la stat că apartamentul s-a scumpit cu 10.000 de lei și erau invitați să facă împrumut pentru această sumă. Aceeasi hartă au primit-o și ceilalți vecini care aveau apartamente proprietate. Printre ei Nea Vasile, un muncitor de treabă și sperios. O ducea foarte rău cu banii, practic îi era imposibil să mai facă un alt împrumut.

A urmat o consfățuire și cineva, un avocat, ne-a dat soluția câștigătoare: „Nu aveți ce face, de plătit trebuie să plătiți, dar în loc să vă duceți să faceți acel împrumut cum vă spun ei, mai bine așteptați să fiți dați în judecată de către stat, procesul va fi o formulă de sechestru asigurător pe bunuri, iar suma respectivă va fi împărțită în tranșe lunare care vi se vor adăuga la

ce aveți acum de plătit. Avantajul este că nu veți plăti dobândă, ca în cazul unui împrumut”.

Zis și făcut. Ai mei n-au făcut împrumutul împovărat și nici Nea Vasile. Toate s-au desfășurat după cum ne-a spus avocatul.

A venit înștiințarea că suntem dați în judecată. Sala procesului era plină de oameni cu diverse probleme, dar jumătate erau asemenea rău-platnici ca noi. A început înfierea, trasul de urechi cu exprimări de tipul „rău-platnici, cetățeni care nu înțeleg etc.”

De la noi din bloc erau doar ai mei și Nea Vasile, întrucât ceilalți, de frică, făcuseră împrumutul și plățiseră.

După besteleala comunistă de rigoare a urmat întrebarea obligatorie dacă erau cineva ceva de spus.

Nea Vasile s-a ridicat în picioare și a început să plângă ca un copil: „Onorată instanță, eu nu sunt rău-platnic, dar nu mai am cum să fac alt împrumut. Am copii de crescut, am alte rate, vă dau dovada să vedeți, vă rog frumos...”

(Continuare în pag. a III-a)

DISTINCȚII ACORDATE FAMILIEI CEAUȘESCU

Bagaza l-a decorat la Bujumbura

La 8 aprilie 1979, presa românească anunța, cu surle și trâmbițe, vizita oficială a președintelui RSR în Africa. Turneul de pe continentul „negru” includea state precum Egipt, Libia, Gabon, Angola, Zambia, Mozambic, Burundi și Sudan. Alături de Nicolae Ceaușescu, participau la vizită Elena Ceaușescu, Virgil Cazacu (membru al CPEx), Virgil Trofin (vicepremier) și Ștefan Andrei (ministru de Externe).

Mereu interesat de problemele lumii a treia, al cărei apărător se dorea, Nicolae Ceaușescu spera să livreze în Africa produse ale industriei românești. Din Burundi, românii nu prea aveau ce importa. Aflată în topul celor mai sărace țări din lume, atunci ca și acum, burundezii produceau la scară mare doar cobalt, cupru, cafea și zahăr.

Pentru atenția pe care o acorda relațiilor cu statele africane, în 1979, Burundi i-a acordat lui Ceaușescu distincția „Marele Cordon al Ordinului Național” al republicii. Ceremonia s-a desfășurat la 23 aprilie, la Palatul Prezidențial din Bujumbura. Oficiile de gazdă le-a făcut colonelul Jean Baptiste Bagaza, care se afla de trei ani la putere în statul din estul Africii.

Bagaza se născuse într-o familie de etnici tutsi, primind educație în școlile catolice. După ce a intrat în armată, s-a specializat în Belgia (1966-1971).

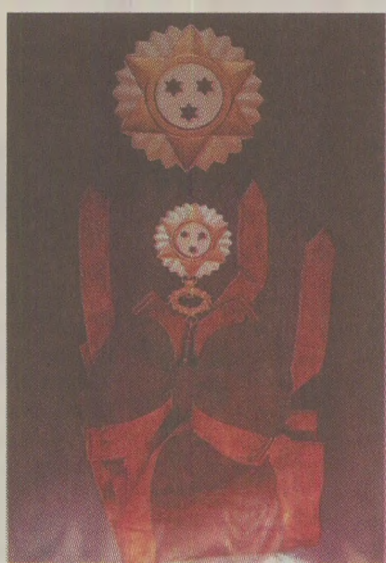

FOTO: Arhivele Naționale

Din poziția de șef al Statului Major al Armatei din patria natală, l-a dat jos pe președintele Micombero (1976), instaurând propria dictatură.

Ordinul pe care l-a primit Ceaușescu oimeste prin simplitatea sa, fiind lipsit de simbolurile aplicate în asemenea ocazii pe distincții străine, precum cele asiatice, europene și sud-americeane. Nici măcar lozincă statului burundez - „Unité, Travail, Progrès” (unitate, muncă, progres) -

nu își găsisse loc pe medalie. Medalionul era reprezentat sub forma unei stele cu 24 de raze, albă, în interiorul căreia se afla o altă stea, aurie, cu șase colțuri, și un cerc cu trei stelute mici, roșii, a căror semnificație scapă încă specialiștilor. Cele trei stele roșii ar trimite către cuvintele lozincii burundez. Alții afirmă că s-ar referi la cele trei grupuri etnice care trăiesc în Burundi: hutu, tutsi și twa.

Florin MIHA

JURNALE PERSONALE

20 AUGUST

Am împlinit 47 de ani fără René. Am invitat prieteni la masă, mereu în amintirea lui René. Am primit multe cadouri, dintre ele amintesc puloverul albastru norvegian de la Yves cu textul „Să te încălzească”, apoi de la Boni o Biblie veche în latină de la 1600, poemele lui Elmar Diktorius de la Fanny Kuritzen. Mi se șoptește la ureche: „Cadoul Bibliei se face în Suedia când cineva vrea să se logodească...”

Brigitta (Trotzig) mă sfătuiește să obțin cât mai repede cetățenia suedeză, spunând că pot conta pe ea și pe alți prieteni. Inima îmi e grea. Lionel vrea să rămân „belgiană”, așa cum voia René, să vin la Bruxelles, să locuiesc la ei. Dureri în brațul stâng tot timpul.

La unsprezece, cristalele lustrei s-au mișcat deodată, apoi am auzit din nou pași în jurul pianului. Am strigat: „René!”. Uitându-mă la fereastră, am văzut o mașină cu o pancartă, pe ea era scris în suedeză: Inspektion! Am râs, pentru că era gluma lui René când vedea pe neașteptate acasă, „în inspecție”, să facă „pupcontrolul”.

Prietenii continuă să-mi trimită „semne de viață”: Eva Ström mi-a trimis un măr de cristal, poetul Bo Setterlind mi-a trimis o carte cu dedicație.

(Continuare în pag. a III-a)

SESIZĂRILE AJUNGEAU LA CEAUȘESCU

(Urmare din pag. 1)

Producția de grâu s-a realizat în proporție de 70% față de plan, porumb 47%, soia 46%, lapte de vacă 63%, lână 54%, iar planul la exportul de legume în proporție de 29%.

Secretariatul Comitetului județean de partid Călărași a stabilit măsuri pentru îmbunătățirea activității economice a unității. Totodată, directorul întreprinderii a fost eliberat din funcție și sancționat cu „vot de blam” (de organizarea de partid din care făcea parte - n.r.), iar directorul Truștilor IAS Călărași și contabilul-șef au fost atenționați, fiind și sancționați cu diminuarea retribuiției și a indemnizației de conducere cu 10% timp de o lună.

2. La Cooperativa Agricolă de Producție Negomir, județul Gorj, în anul 1988, rezultatele economice au fost nesatisfăcătoare - numai 3.242 kg de porumb și tuiștii la hectar, 310 kg/ha mazare față de 2.860 kg/ha planificat, recolte slabe obținându-se și la alte culturi. Cooperativa deține numai 1.660 de ovine, față de 2.500 prevăzute în plan etc.

Din cercetarea unor sesizări a rezultat că această situație se datorează nerespectării tehnologiilor pentru fiecare cultură, neexecutării la timp a lucrărilor de întreținere și recoltare, a activității necorespunzătoare a factorilor de conducere din comună.

Secretarul general era informat și despre cifrele de producție nesatisfăcătoare FOTO: Agerpres

Măsuri: președintele, inginerul-șef și contabilul-șef ai unității au fost sancționați de Plenara Comitetului orașenesc de partid cu „vot de blam”, fiind totodată adoptate măsuri pentru folosirea mai eficientă a terenului și recuperarea debitelor restante.

4. La Institutul de biologie și nutriție animală Balotești, Sectorul Agricol Ilfov, din cauza unor divergențe existente între cei trei directori ai unității, în institut nu se realiza o coordonare unitară a unității de cercetare și producție, ceea ce a favorizat apariția unor aspecte de indisciplină și a unei atmosfere de dezorientare în rândul oamenilor muncii.

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Vecinele mele, surorile catolice Adams-Ray, mă protejează și mă iubesc. L-am vizitat azi-noapte pe Rene. Își făcea valizele să plece, voiam să-l ajut. Intrebam dacă va lua mașina. Surădea, spunând clar că, după tot ce s-a întâmplat, nu putea să ia ca de obicei mașina. Sunt exact patruzeci de zile de la moartea lui.

Incet, treptat, încep să ia conducerea în caracterul meu un alt ego, care mă inspiră. Am început să fumez din ce în ce mai des, am pipete moștenite de la Rene și cele pe care el mi le-a făcut cadou de fiecare dată când ne-am găsit în Elveția, țară de fumători de pipă inveterați. M-am și

gravat pe o placă de aramă stând pe terasa noastră din Lucerna, citind și trăgând din pipă. Mă învăluie într-un fum bine mirositor venind din cel mai rafinat tabac, cu miros intens de prune, ori de câte ori mă așez la masa din sufragerie, pașii lui Rene auzindu-se clar pe parchet, din camera cu pianul. Lucrez la navele mele și fumatul e mai puternic decât cafelele lui Balzac și ale altora. La început beam „vinul lui Rene” sau Grand Marnier-ul lui Lionel, dar acum m-am profilat pe alcoolul suedez Skåne, șnaps din cartofi cu mirodenii de aici, care-mi dă o euforie perfectă și o luciditate plină de inspirație. Unde mă va duce această excentricitate? Observ că fiecare pipă are personalitatea ei, după lemnul din care a fost sculptată

– pipele elvețiene sunt sculptate din lemn de cișcă și miroși atât de dumnezeiești când focul arde și tabacul parfumat natural devine jar. Parcă toate pasiunile lui Rene s-ar fi înscris în mine și, deși știu că merg pe drumul unei obișnuințe costisitoare, nu mă pot abține.

Gabriela Melinescu, Jurnal suedez II (1984-1989), Iasi, Poliron, 2002, p. 268-269

Azi sărbătorim niște ani de la căsătoria noastră. Diana ne pupă. Ies cu ea la plimbare, parcurgem un traseu lung, cunoscut și plăcut, o ajungem la nea Ionel Vascu, vărul meu. Tanti Sândica, nevastă-sa, e la muncă, la scoala cartofii. Nea Ionel, un tip blond, înalt, vesel, se laudă cu grădina lui de zarzavaturi. Ne umple

o sacoșă cu ardei, roșii, vinete, struguri. La întoarcere, trecem pe la Vicu Căzacu, face țuică și e murdar ca un purcel. Bem visnată și, în acest fel, ajuns tocmai la adorm. Sunt bun de vizite, la domnul Drăghici, care mi-a fost profesor de română. Oltean harnic, are o vie în spatele casei cum rar se vede, vin în pivniță, carne de porc la borcan, lichioruri preparate de el. Și o frumoasă bibliotecă. Ne arată ce cărți a mai cumpărat, cât folclor a mai adunat. La Ionel Mehedint, profesor de matematică, fost coleg de liceu, nu arată deloc bine... Așa a fost sărbătorită ziua căsătoriei noastre. Scrisoare de la Via, spune că nu mai poate sta la mare de foame. Vine mâine seară.

C. Trandafir, Jurnal în curs de apariție

ARTICOLUL ZILEI

O abordare cu seriozitatea cuvenită

Prima propoziție care se impune, în general, scenele dramatice au tratat cu seriozitatea cuvenită participarea cu spectacole în cadrul etapei finale a Festivalului Național „Cântarea României”, accentuând cu spectacole, fiindcă numărul recitalurilor n-a fost elocvent pentru capacitatea profesională a teatrului nostru. S-a muncit bine - cum se spune - s-a confirmat calitatea majorității montărilor, a scenografiei și, nu în ultimul rând, a interpretărilor. Față de alte ediții s-au prezentat mai multe lucruri noi, premiere recente ale instituțiilor în cauză și chiar premiere absolute, ieșite la rampă în „ultima oră”: „Moștenirea” de Titus Popovici (Teatrul Național din București, regia Horea Popescu și Mihai Manolescu), „Moara de pulbere” de D.R. Popescu (Teatrul de Stat din Oradea, secția română, regia Ioan Ieremia), „Fără aprobare” de Petre Ispas (Teatrul Mic, regia Cristian Hadjiculea), „Porni Lucașăru” de George Chirilă (Teatrul „Bacovia” din Bacău, regia Constantin Codrescu), „Sculptură în os” de Paul Averas (Teatrul Dramatic din Brașov, regia Dan Alexandrescu), spre pildă.

În topul nostru se așază, în prim plan, montările cu piese verificate prin ani și ele în spectacole foarte „proaspete” - „Piticul din grădina de vară” de D.R. Popescu (Teatrul Național din Craiova, regia Silviu Purcărete, scenografia Ștefania Cenean), „Cartea lui Iovita” de Paul Everac (Teatrul Național, Vasile Alecsandri” din Iași, regia Dan Alexandrescu). Nu cred de cuvi-

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

S-A REINTRODUS CURSA DE COMOARA

Prin publicarea rândurilor, destinate de Consiliul popular al județului Iași, petentului Petru Suhan, om al muncii la Combinatul Minier Cluj, cu domiciliul stabil în comuna Todirești, județul Iași, răspundem și altor cetățeni care, în scrisorile trimise redacției, au ridicat această problemă: „Sus-numitul întreabă dacă este corect să plătească contribuție bănească, conform Legii nr. 119/85 și în comuna Todirești și la Combinatul Minier Cluj.

s-a pregătit - mecanic - la Combinatul metalurgic din localitatea unde domiciliază. Răcașan Silvia (din Cluj-Napoca, Str. Scarșoara nr. 1, ap 39) a devenit om al muncii la Întreprinderea pentru producerea ceramicii fine pentru construcții, Cluj-Napoca.

În conformitate cu prevederile legii, locuitorii din comune, orașe și municipii au obligația de a contribui cu bani la realizarea obiectivelor de interes obștesc, iar contribuția bănească se plătește o singură dată pe an, în localitatea în care o persoană sau o familie are domiciliu stabil.

Alte trei adrese, sosite, de asemenea, din partea unor Direcții județene pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, ne-au lăsat în schimb, cu totul nedumeriți. De la București, Cluj-Napoca și Craiova ni se răspunde că solicitații Dorobanțu Anghel (Str. Călărășilor nr. 245-247, bl. B1, ap. 39, Sector 3), Fodor Elena (Str. Republicii nr. 80, Huedin) și Beșteleu Lenuța (comuna Botoșești Paia, județul Dolj) nu s-au prezentat la nici unul dintre apelurile făcute de forurile în măsură a le rezolva ceea ce ne solicitau nouă să obținem o repartitie într-un loc de muncă. Dragii solicitanți, este absolut necesar să luați mai întâi legătura cu oficiile forțelor de muncă dacă vreți să fiți încadrați și nu răspândiți scrisori și memoarii prin alte locuri! Deși ați fost chemați în repetate rânduri și nu v-ați prezentat, sunteți, încă, așteptați. Flacăra nr. 30/1989

(Urmare din pag. 1)

Și universitatea din orașul costarican Heredia a găzduit conferința „Considerentele și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu în legătură cu problemele dezarmării, asigurării păcii și securității internaționale”, în întâmpinarea apropiatăului 23 August. Cu excepția membrilor corpului diplomatic românesc, cine o fi fost să le audieze, Dumnezeu știe!

Vești bune de la Helsinki și New York

Conform presei oficiale, și în țările vestice aveau loc manifestări sărbătorești dedicate lui 23 August. La Helsinki a fost inaugurată expoziția documentară de fotografii „România 1944-1989” (care „oglindește marile transformări și realizări obținute de poporul român sub conducerea partidului, în domeniul economic, social, al științei, culturii și învățământului în anii construcției socialiste, îndeosebi în perioada care a urmat Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român”), iar la Biblioteca română din New York se va desfășura expoziția „Aeronautica românească - 1989”.

Sfaturi cosmetice pentru tinere

Aneta Dumitriu semna în revista Femeia un articol de popularizare a sfaturilor cercetătoarelor de la Întreprinderea Miraj pentru îngrijirea tenului gras și acneic

JURNALUL ZILEI

Prin creșterea productivității muncii - cantități

specific tinerele. Se recomandă, pe lângă igiena absolut necesară a pielii întregului corp, să căutam în magazine, încercând să o folosim corect, noua gamă de produse „Suav”. Este o gamă special studiată pentru această vârstă, cuprinzând o loțiune, o cremă, dar și pudră și un fond de ten pentru machiajul acestui tip de piele greu în genere de machiat. Tineretele erau sfătuite și să-și spele de părul, „fără prea mult șampon, uneori trecând doar jetul de apă caldă al dușului”. În plus, era recomandată o tensoare scurtă sau foarte scurtă, „pentru că e ușor de întreținut și pentru că reprezintă o tensoare de ultimă modă”.

Pregătit să le întâmpine pe toate

Vasile Băran prezenta, în România literară, o recenzie la cel mai nou roman al zoratorului Ștefan Dinu, „Linia de sosire”, publicat la Editura Dacia. 160 de pagini despre viața din satul Pârnu Nou. Și câteva amănunte incitante despre personaje: „Cristina, cu părul mătăsoș, care-ți mângâie obrazii de departe numai cu privirile, Valentina care când dansa devine un bun ce se cere pe cât de eliberat de chingi, pe atât de instruit, ciobanul Ionete, care are cu primul o neînțelegere de demult, Mircea Iulian, omul cu funcție care

se ridică într-alta luându-și rămas bun printr-un zâmbet când scurt, când prelungit, pregătit să le întâmpine pe toate, să înfrunte orice”.

Medalii la Campionatul de șah

La Aguadilla, în Porto Rico, s-au încheiat Campionatele mondiale de șah pentru copii și juniori. Jucătoarele române au obținut două medalii de argint prin Adriana Anca (categoria 10 ani) și Luminița Radu (18 ani) și o medalie de bronz prin Corina Peptan (12 ani). La campionate au participat peste 280 de juniori din 54 de țări.

Renovări la Năvodari

Copiii se bucurau de ultima lună din vacanța de vară. Pentru unii, părinții au ales expediții și tabere montane, alții au preferat înotul în sorori la Mării Negre la „Complexul de odihnă pentru copii” de la Năvodari. „Din grija partidului și statului”, numai în 1989 fuseseră alocate 4 milioane de lei pentru amenajări și înfrumusețări. „Printre multe alte lucrări și dotări efectuate aici s-a creat noi spații de joacă, sectoare de parcare pentru autobuze, s-au plantat 1.500 de arbori, peste 13.000 de arbuști, 1.500 de trandafiri, s-au gazonat 10 ha de teren, s-au înființat noi spații comerciale. De asemenea, s-au amenajat terenuri de sport și două teatre în aer liber, unul cu 2.500 de locuri, altul cu 1.000 de locuri, cluburi de vacanță, cantine spațioase, o modernă policlinică ș.a.” Alexandra ZOTTA

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Un proces pentru rău-platnici

(Urmare din pag. 1)

Bineînțeles că totul a mers mai departe și rata respectivă a fost adăugată celorlalte plăți. Imediat după proces, într-o zi, apare unu' la ușă: „Bună ziua, eu sunt pentru a vă pune sechestru pe bunuri, în urma procesului pe care l-ați pierdut”. „Sigur, poftiți”, spuse mama cu amabilitate, zâmbind. Tipul intră în sufragerie și se așază în fotoliul scocic, frumos cu ani în urmă, dar care acum se găsea în picioarele deșurabile. Măteasa își pierduse strălucirea și pe ici, pe colo era agățată. Omul a început să privească în

jur. Treptat, mușchii feței îi cădeau și în locul amabilității funcționărești apăreau umbrele disprețului. „Cum, doamnă, nu aveți televizor color?”, întrebă omul privind cu silă la Diamantul nostru cu lămpi, care se încălzea vreo trei minute înainte să pornească. Și uneori avea nevoie și de un pumn deasupra celebrei lămpi Pele 500, care atunci când se strica era de rău. Televizorul era pus în pătură și plimbat la centrul de depanare sau un tip venea la noi, îl pune pe o masă, băga capul în spatele lui, letcomul fumea, nepăstă țigară din gura meșterului la fel și, după o vreme, măgăoaia mergea iarăși. „Nu avem, domnule. Avem rate de 5.000 de lei în total...” „Hmmm. Nu aveți covoraș perșane?” „Nu. Băiatul are astm și ne-am luat mochetă sintetică.” „Dezămăgit și scârbit, omul o porni pe holul lung. Aruncă un ochi într-un dormitor și nici nu mai intră. În baie al motiv de uimire profesională: „Cum, nu aveți mașină de spălat cu program?”, ne jigni el Albaluxul care-și făcea treaba de ani și ani de zile. După câteva minute a plecat, aruncând o aluzie cum că am dus lucrurile de valoare la vecini. Dan CĂRLEA

CURS DE JURNALISTICĂ (23)

Prelucrarea informațiilor pentru mesaje cu structură complexă

Atribuirea extinsă excesiv

Deși citirea indirectă oferă o libertate mai mare de interpretare, există capcane similare. Asigură-te că nu atribui sursei formulări și colorit, clar diferite de cele ale sursei. „Washington - Rata șomajului în SUA a crescut rapid de la 6,2% la 7% în aprilie - cel mai înalt nivel în doi ani și jumătate și un semn puternic că economia distrusă de inflație este stoarsă de viciul recesiunii, după cum a relatat astăzi Guvernul.” În următorul exemplu, atribuirea este extinsă excesiv: „Îți afectează întreaga viață, a spus dragătaș nevastă a lui Wilson, a cărei slujbă ca funcționară la Tribunal îi ajută să se întrețină.” Boala a atins proporții epidemice în comunitatea neagră, suferă de o rată a șomajului de 30%, spune reverendul Robinson, șeful Centrului de industrializare ce oferă anumite îlesniri. Cu toate acestea, reverendul Robinson n-a

O banderolă de ajutor poate fi de folos

Am accentuat că citatele directe trebuie să reproducă cu fidelitate ceea ce are de spus vorbitorul. Totuși, există ocazii când cu greu ar putea fi cineva scutit de asemenea greșeli în vorbirea degajată, neoficială. Scopul nu este de a face pe cineva să arate bine, ci de a face lucrurile mai ușoare pentru cititor. De exemplu, un fapt divers îl cita pe ministrul de Finanțe Regan ca ar fi spus: „Jim Baker știe mai mult despre politică decât voi și eu vreedată. Dar cred că eu știu mai multe despre finanțe decât el.” Autorul ar fi putut să oprească mai bine citatul la „finanțe”. Observați că vorbim despre mici ajustări. Intervenția eroică pentru a îndrepta incorectele care apar reprezintă o cu totul altă

problemă. Când un politician, să spunem, răspunde la o întrebare într-un mod care trădează o osteneală enormă de a fi stăpân pe subiect, nu reușește și nu îndulci citatele într-o capodoperă de formulări concise. Judecata, sinceritatea și imparțialitatea sunt principii călăuzitoare ale navigației, prin ape puțin adânci (...)

Culoarea: înmoaie-ți pensula în micile detalii

În altă parte, în această carte am discutat cum trebuie reporterii să-și dezvolte o bună ureche pentru a potrive laolaltă cuvintele cu grație. Pentru a potrive cuvintele laolaltă în culori vii, strălucitoare, ei trebuie să-și dezvolte o privire bună. Întrucât culoarea implică un mod de a vedea faptul divers astfel încât să-l poți arăta cititorului. Epitetele și determinații n-au nimic de-a face cu asta - ei sunt, de fapt, mari seducători. De ce să-i informăm pe cititori că ceva este

dramatic sau tragic? Să le dăm detaliile și ei vor furniza propriile lor adjective. Ca imagine reală poți evoca dacă descrii o stațiune ca fiind elegantă sau o rezervă militară ca fiind în plină mișcare. Ce are deosebit o plajă albă de nisip? Așa sunt majoritatea plajelor. Sau un oraș al „multor contraste”? Același lucru se poate scrie despre fiecare oraș și probabil s-a și scris deja. Culoarea este o problemă de detaliu - acele detalii care fac ca acest fapt divers să fie ceea ce este, și anume, diferit de toate celelalte fapte în anume circumstanțe precise. Ea dă rezultate chiar și într-un raport la fel de obișnuit ca acela referitor la audierile unui consiliu orașenesc (municipal). „În timpul ce audierile se târâneau trecând de miezul nopții, jumătate din public părăsise deja sala. Dar femeia din primul rând încă își tricotă pulovărul ei cel roșu. În spate, un bărbat între două vârste, cu capul aplecat, sforăia ușurel. Consilierul Smither părea să numere petele din tenucula care se jupuia pe pereți, în timp ce Saunders își sprinjise bărbia de ciocănel”.

Detalii mărunte, mărunte și o pată de vârată de culoare într-un decor neașteptat. Cât de mulți reporteri și-ar fi dat osteneala? Iată un fragment dintr-o rubrică a răposatului Red Smith, descrind-o dimineața pe pista de alergări: „Prin miez de focuri de lemne arzând sub ulmi din zona grajdurilor, în spatele pieței principale din Sarstoga, rotocoale de ceață ale dimineții se restrângeau pentru a se mistui în flăcările zărilor înclinate ale soarelui. Oamenii însuflețiți care mergeau pe jos duceau caii în cercuri domoale în spatele grajdurilor, în timp ce caii lor stăteau savurând scurgerea apei reci din furtunuri de grădina. Grajdarii curățau caii cu bureți săpunii și-i frecau să-și usuce. Bătaia ritmică a copitelor putea fi auzită chiar de pe pistă, unde caii lucrau.” Iată un alt fragment dintr-un alt autor specialist în sport, descrind un moment pasionant din seria jocurilor mondiale: „O încercare de a-l întrece pe conducătorul iancheilor a fost făcută de jucătorul care

apără țărșul x, Clint Hurdle, un descendent înalt, impozant, al strămoșilor săi, simpli indieni. Dar, ca și vecinii indieni din timpul războaielor, el-l-a înfruntat pe un trăgător de elită echipat cu un winchester xx. Jucătorul care aruncă mingea xxx „Găscă” (Goose) Gossage va dovedi că George Steibrenner este un vrajitor al caselor de bilete. La Boston, viteza lui i-a croit drum printre cei mai buni dintre Boxox... El a tras două lovituri pe lângă un Hurdle furios care stătea disprețuitor. Și apoi a urmat cea de-a treia lovitură oscilatorie și puteai auzi bătăile loviturilor de război în timp ce Hurdle privi înapoi spre Gossage nevenindu-i să creadă că a mușcat din țărșan.” Primul este evocator și precis. Cel de-al doilea, în ciuda activității agitate, tobelor de război, winchesterului, este obositor (plictisitor). Fragment din „Tehnica scrisului”, Caiet Documentar editat de Catedra de teorie și practică presă a Academiei de Studii Social-Politice, p. 126-129

PROGRESUL, O COOPERATIVĂ PENTRU MAȘINILE DE SPĂLAT ALE ARĂDENILOR

La sfârșitul anului 1988 se înființa la Arad Cooperativa „Progresul”, pe Strada Gh. Dimitrov nr. 81-85, în fostul local al întreprinderii „Arădeanca”. Președinte al cooperativei a fost desemnat inginerul Ioan Toma, căruia i s-a încredințat un colectiv tânăr de angajați, cu media de vârstă de 26 de ani.

Scopul Cooperativei „Progresul” a fost asigurarea pentru toate cooperativele meșteșugărești din județ a unei unități specializate în repararea utilajelor și instalațiilor, iar în al doilea rând, de a completa nomenclatorul de produse și servicii pentru populație.

Potrivit președintelui Ioan Toma, până la data înființării cooperativei fiecare unitate se descurca greu cu repararea instalațiilor, lipsind atât specialiștii, cât și utilajele necesare. Asta a generat un puiot de sesizări și reclamații la organele de partid, care au decis că este necesară o structură de intervenție internă, în primul rând pentru a asigura o calitate corespunzătoare produselor de export. Așa a luat naștere „Progresul”, care executa reparații la mașini de tricatat, de cusut, de

strunguri și freze, de aparate de injectat ori de instalații și mașini specifice industriei de prelucrare a lemnului, industriei pielăriei și încălzimintei. De asemenea, s-a specializat și pe piese de schimb.

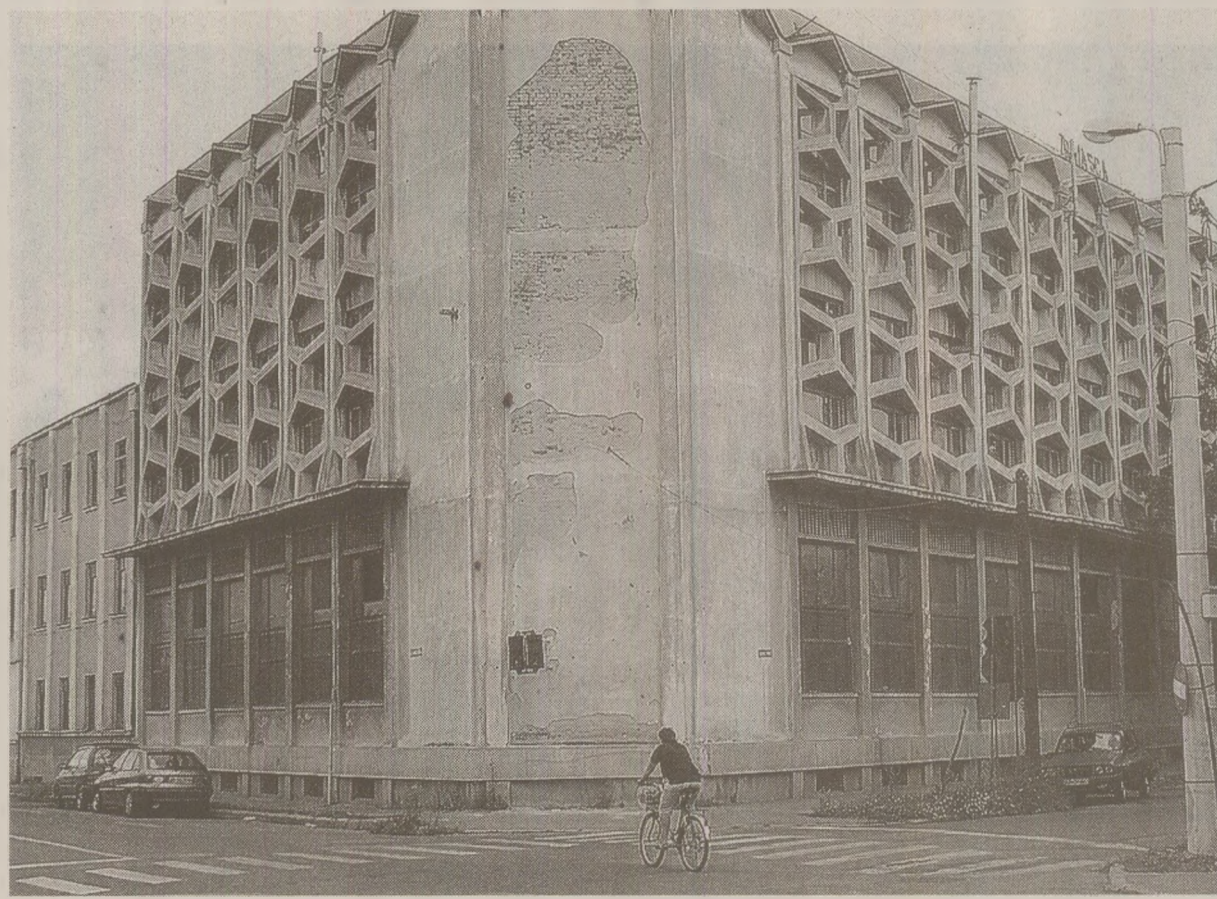
Pentru populație executa indeosebi lentile optice pentru proiectoare și diaprioectoare, curele camelate pentru mașini de spălat. Numai pentru anul 1989 a primit în avans comenzi pentru 70.000 de curele pentru mașinile de spălat tip „mini”.

Tot pentru populație, activitatea de servicii cuprindea și un atelier – situat chiar în incinta cooperativei – pentru repararea mașinilor de scris și unul pentru repararea diferitelor instalații din gospodărie ca, de pildă, hote de bucătărie, a altor articole de uz casnic, a portilor din metal și imprejururilor.

Sediul fostei cooperative este nefolosit, astăzi.

Nu a fost vândut nici ca afacere imobiliară, în perioada de dezvoltare economică a Aradului post-revoluționar, așa cum s-a întâmplat cu alte întreprinderi locale.

Andrei ANDO

Sediul fostei cooperative este nefolosit astăzi

Subiectele de admitere la facultate erau secrete și pentru ministrul Învățământului

(Urmare din pag. 1)

„Ei, și după scandalul asta de la Drept, trebuia să fim la facultate, și era tot timpul cineva, probabil de la Securitate, care ne supraveghea, își amintește profesorul Scurtu. Nu aveam voie nici măcar să ieșim cu lucrările din sala în care le corectam, ba chiar ni se recomanda să nu stăm de vorbă!” Fiecare lucrare primea un număr de ordine, pentru ca numele candidatului să rămână necunoscut, și era corectată de două cadre didactice, care dădeau fiecare câte o notă la cele două subiecte. Dacă diferența între cele două serii de note era mai mare de un punct, lucrarea trecea printr-o a treia corectură și tot așa până când se ajungea la o notă comună. „Era un adevărat chin! Pe de o parte, trebuia să dai rezultatele cât mai repede, pentru că așteptau oamenii, iar pe de altă parte, era vorba despre subiectivismul fiecărui corector, în funcție de specializarea sa și de subiectul corectat.”

Costul examenului era preț de-un dosar plic

Datorită concurenței pe loc, examenul de admitere la facultate era o sursă serioasă de stres pentru candidați. Eforturile erau însă răsplătite o dată cu dobândirea statutului de student. Regimul lua ad literam gratuitatea educației: nu existau locuri la „cu taxă”, iar singura cheltuială suportată de candidatul era prețul dosarului plic în care se depuneau actele necesare înscrierii.

Procentul bursierilor în rândul studenților era între 60% la cei din primul semestru al anului I, ajungând însă până la 80% în anii

mai mari. Bursa minimă acoperea cheltuielile de cazare și de cantină, plus 30 de lei în bani lichizi. Pentru studenții eminenți, suma se ridica la 50 de lei, iar bursele republicane, câte trei-patru pentru fiecare facultate, erau cam cât un salariu mediu pe economie. Cazarea era asigurată în căminele universității, care datorită numărului mic de studenți puteau satisface toate cererile. Fără îndoială, în contextul din 1989, mănăcarea de la cantină era mai degrabă spartană, iar posibilitățile de a cheltui banii alocăți lunar erau limitate. Avantajele statutului de student erau însă și de natură simbolică: licențiatii și studenții se bucurau de un prestigiu incomparabil mai mare decât cel din ziua de azi.

Având în vedere numărul mare de candidați, rezultatul final era pentru cei mai mulți „admis fără loc”. Adică media notelor obținute îl situa sub linia celor care ocupaseră deja prea puținele locuri. Există și posibilitatea contestării oficiale a rezultatului examenului. Contestările erau rezolvate prin întâlnirea directă a unui dintre corectorii și candidatul, în care se discuta situația lucrării. Se lăsa de cele mai multe ori cu plânsete și discuții aprinse.

Contestațiile erau ultima șansă a candidatului de rănd, dar existau și persoane „importante”, care erau „ajutate” prin decizie ministerială. În astfel de cazuri se suplimentau pur și simplu locurile. Spre deosebire de scandalul din anul '70, o astfel de măsură nu dezavantaja pe nimeni, ba chiar era în favoarea celor declarați respinși la diferențe de câteva sutimi.

Cealaltă reîncepeau ciclul pregătirii și cel al meditațiilor. Care durau, pentru mulți, câțiva ani. Dovadă a îndelungatelor pregătiri, la Drept, la Medicină ori la Istorie media de vârstă a „bobocilor” era cu trei-cinci ani mai mare decât a absolvenților de liceu.

Cornel MICU

CUM S-A VĂZUT ANUL 1989 DE LA VÂRFUL SECURITĂȚII

Declarația de la Budapesta, trecută sub tăcere de CIE și MAE

(Urmare din pag. 1)

Ce se întâmplase anterior? În iunie 1989, urmare a escaladării acțiunilor serviciilor speciale ale statelor membre ale Tratatului de la Varșovia și ale Iugoslaviei împotriva României, în cea mai strânsă și perfectă coordonare cu serviciile adversare declarate din Organizația Tratatului Atlanticului de Nord, șeful Departamentului Securității Statului a ordonat constituirea – sub conducerea generalului Aristotel Stamatou, șeful Centrului de Informații – unui Comandament Special de Coordonare a Operațiunilor Informative Externe și Interne destinate cunoașterii intențiilor și planurilor referitoare la România, în contextul declarațiilor, înțelegerilor și acțiunilor sovieto-americane, franco-germane, anglo-olandeze și italo-austriece. Asocierea părților nu era întâmplătoare...

Trebuie menționat că atât Centrul de Informații Externe, respectiv unitatea de linie competentă pe spațiu și problemă, sectorul condus de locotenent-colonelul (pe atunci) Alexandru (Bebe) Tănăsescu (după 1990, general și adjunct al directorului SIE), cât și liniile de informare diplomatică au trecut mai bine de o săptămână sub tăcere ceea ce BBC și presa din Ungaria comunicaseră a doua zi, respectiv, a treia zi de la consumarea evenimentului, în legătură cu Declarația de la Budapesta de la 16 iunie 1989 („Noi, românii amintim...”). Constituția comandamentului unitar a fost, între altele, și consecința acestei omisiuni.

Fondul determinărilor a constat, însă, în deteriorarea climatului de securitate internă și externă a României, nu atât ca stat socialist condus de un regim dictatorial, de tip sultan, dintre cele mai greu de dislocat, cât mai cu seamă ca entitate statală național-unitară pe un teritoriu indivizibil și inalienabil. Moscova, Kievul, Budapesta, Belgradul și

Sofia lansaseră suficiente semnale că frontierele României ar putea căpăta o altă configurație, iar cursul evenimentelor putea da satisfacție și noilor revizionisti. Până și „specialii” din Ambasada Poloniei la București au încercat să „redeștepte” anumite sentimente în rândul micii, loiale și liniștitei comunități poloneze.

Generalul (r.) Aurel Rogojan era șef al secretariatului Direcției Securității Statului FOTO: Arhiva personală Aurel Rogojan

Ungaria avea pe teritoriul său o masă de manevră de ordinul câtorva zeci de mii de contestatari ai regimului de la București, care au trecut ilegal frontiera, indeosebi după 1986 și fuseseră... „stocați”. Anterior, li se facilitase, unora dintre ei, trecerea în Austria, favoare de care mai aveau parte doar est-germanii. De altfel, cancelarul vest-german a participat și la un mare miting organizat la Budapesta pentru a se adresa unei audiențe speciale: emigranții găzduiți de Ungaria în perspectiva evenimentelor viitoare.

Aurel ROGOJAN

RADIOGRAFII CULINARE

Plăcintă cu fasole bătută

În blocul de peste drum se afla o familie de oameni foarte nevoiași, cu trei copii ai căror părinți aveau probleme grave de sănătate. Mama, Florica, era bolnavă de reumatism deformant și abia mergea, iar tatăl, Vasile, avea doar un plămân, în urma unui TBC obținut la canal. Trăiau din pensiile de boală și alocațiile copiilor. Copiii, născuți tot la un an, păreau gemeni, așa de bine semănau. Erau cuminiți și învățau bine.

A venit vremea când Sorin, cel mai mare dintre frați, a împlinit frumoasa vârstă de 14 ani! A primit buletinul de identitate. Florica, emoționată mai ceva ca el, i-a promis că-i va serba ziua. Era un eveniment important. Până acum, nimeni din familie nu-și serbase ziua! Sorin era extrem de emoționat și, de cum a ajuns acasă, a ieșit în ușa blocului, unde s-a întâlnit cu doi copii, vecini, unul dintre ei fiind nepotul de soră al Jenicăi, iar celălalt, un coleg de clasă, Andrei. Băiatul le-a spus că îi invită sâmbătă, când își serbează ziua. Cristi, nepotul Jenicăi, i-a spus aceia că a fost invitat la Sorin de ziua lui. Jeni a venit la mine și mi-a spus uimită toată situația familiei lui Sorin. „În cazul asta ar trebui să contribuim cu ceva. Ce-ori să pună pe masă la șapte persoane? Contribui și tu?”, mai zise ea, gândindu-se deja la ce avea să facă. Normal că aveam să contribuim, ținând cont de situație. Am scos două borcane de zacuscă de vinete, două de ciuperci, un sferd din măslinile abia achiziționate și i le-am dat Jenicăi. Cristi a fost pus de matusi-sa să-l iscodească pe Sorin ce avea să pregătească Florica pentru ziua lui. Informațiile le-a obținut chiar a doua zi. Florica prepara două plăcinte, una cu mere și una cu fasole bătută. Cu fasole bătută?! Am rămas și eu, și Jeni perplexe. Nu am mai mâncat așa ceva! Trebuia să vedem și noi.

După trei zile, sâmbătă, Sorin, îmbrăcat cu pantalonii și cămașa de la uniforma școlară, proaspăt spălat și călcat, cu părul ud, pieptănat cu cărare, i-a întâmpinat la ușă pe cei trei musafiri. Adică, Cristi, Andrei și... Jeni, care ducea pachetele-cadou pentru sărbătorit. I-au oferit mamei

lui un buchet de flori. Emoționată, Florica a rămas stană în mijlocul holului. Sorin a fost cel care s-a dezmeticit primul. A luat pachetele și a intrat în camera lui împreună cu cei doi. A desfășurat pachetul lui Andrei în care se afla un pulover gros, din lână grena. În pachetul lui Cristi a descoperit un trening din bumbac. Era exact ce-i trebuia pentru ora de sport! Băiatul a mulțumit și s-au întors în sufragerie.

În timpul asta, Jeni i-a oferit Floricăi borcanele de la mine și o cutie mare de untură în care erau îngropate bucăți de carne de porc de la ea! Cealaltă frați au scos strigăte de bucurie la descoperirea bunătăților.

În sufragerie, Florica pusese pe masă, în dreptul fiecăruia, câte o portocală și, pe două farfurii mari, mai multe bucăți de plăcintă. Una cu mere și cealaltă... o altă plăcintă. Acum, pentru că erau și alte bunătăți, a dat să le pună pe masă. Jeni a oprit-o și i-a zis că poate să facă asta după ce pleacă ei, fiind convinsă că avea să le dăruiască mult și bine. Florica a servit-o cu plăcinta de fasole. Jeni a rămas uimită de cât de bună era și i-a cerut rețeta. Nimic mai simplu, i-a zis Florica. „Faci fasole bătută, faci o cocă fragedă și prăjești mai multă ceapă și-i pui bulion cât îți place. Toate așa cum le știi. Pui o foaie în tavă, pui fasole, peste ea pui stratul de ceapă cu bulion și apoi acoperi cu cealaltă foaie. Dai la cuptor, la foc potrivit, până se rumenește frumos, apoi o tai călduță și o pui la masă cu murături. E foarte bună și rece.” Jeni a băgat la cap.

Copiii petreceau jucând țintă și mâncând plăcinte și portocale. Apoi au tăiat tortul, i-au cântat sărbătoritului „La mulți ani!” și au băut Cico. S-au simțit foarte bine și fără mulțimi de preparate.

La ora opt se înnoptase deja și au plecat acasă. Cristi era șocat de faptul că nu aveau televizor, dar i-a plăcut atmosfera. De atunci au rămas buni prieteni și se vizitează și azi.

Jeni mi-a dat rețeta și, destul de rar, reușesc să-mi uimesc musafirii cu ea.

Veronica BETAȘ

SĂ RĂDEM CU EI!

Pe stadion

Spectator model
Și-a adus un litru
Vinul pentru el,
Sticla pentru-arbitru...

Regelui „Fotbal”

Un alt domeniu vast, regal –
Cât cuprinde soarele –
Unde au stat egal
Capul și picioarele...

Fotbalul e sportul rege

Spun deschis oricui:
„Rege” se numește

Căci pe seama lui,
Mulți o duc... regește!
Spun deschis oricui:
„Rege” se numește
Căci pe seama lui,
Mulți o duc... regește!

Arbitrii

Unii mai greșesc,
Alții-s necinstiți;
Primii scump plătiți.
Restu-s scump plătiți.

Extrem(a)

A ratat, a tras pe lângă...
Alergând, dar fără rost!
A jucat extremă stângă
Dar extrem, extrem de prost!
Urzica, august 1989

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI

O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri,
numai cu **JURNALUL**
NATIONAL
CEL MAI CITT ZIAR DE CALITATE

10,9
LEI

www.jurnalul.ro

Cărțile se distribuie la chisocori sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

DIN ARHIVA MINISTERULUI DE EXTERNE

Mazowiecki, candidat la funcția de prim-ministru al Poloniei

CC al PCR – tovarășul secretar Ion Stoian,
MAE – tovarășul ministru Ioan Totu,
– tovarășul adj. al ministrului, Constantin Oancea, DR I,

Președintele Republicii W. Jaruzelski, după o serie de consultări cu reprezentanții ai forțelor politice din țară, a acceptat candidatura lui Tadeusz Mazowiecki la funcția de prim-ministru; candidatura aceasta va fi supusă aprobării Seimului la ședința din 23 august a.c.

Tadeusz Mazowiecki are 62 de ani, jurist de profesie, actualmente este redactorul-șef al săptămânalului „Solidarității”. Tigodnik Solidarnosci. Are relații strâns cu Biserica, fiind practicant catolic. Este considerat ca un moderat între liderii „Solidarității”.

Alegerea lui drept candidat la funcția de premier se bazează și pe faptul că un guvern condus de acesta ar putea asigura respectarea obligațiilor asumate de Polonia față de aliați, respectiv cele din Tratatul de la Varșovia și CAER.

Continuă discuțiile privind formarea guvernului, PMUP insistând să combată acțiunile opoziției care urmăresc izolarea și chiar eli-

minarea reprezentanților PMUP din guvern. În acest scop se acționează ca, în afara celor două portofolii la Ministerul Apărării Naționale și Ministerul de Interne, PMUP să continue câteva alte posturi mai importante din guvern, precum și o funcție de viceprim-ministru.

Schimbarea tacticii „Solidarității”, care se folosește de difuziunile interne tot mai mari, urmărește accelerarea preluării puterii și izolarea PMUP, împingându-l spre opoziție.

În rândul tuturor cadrelor de conducere, la nivel central și voevodal, se menține o situație de tensiune, încordare și chiar îngrijorare accentuată după propunerea lui L. Walesa de a forma un guvern format din reprezentanți ai „Solidarității”, Partidului Tărănesc Unit și Partidului Democrat.

„Solidaritatea” își consolidează structurile organizatorice la toate nivelurile, fiind din ce în ce mai activă, afirmându-și dorința de a prelua puterea.

Acceptarea de Partidul Tărănesc și Partidul Democrat de a intra în noua coaliție cu opoziția pentru a forma un nou guvern a accentuat și mai mult starea de spirit din rândul membrilor de partid care au primit

După numeroase runde de negocieri, generalul Jaruzelski a acceptat candidatura unui lider al lui Nazowiecki pentru funcția de prim-ministru FOTO: DRUSZCZ WOJTEC/AFP/MEDIAFAX

cu surprindere crearea acestei coaliții și încercarea de izolarea PMUP la conducerea țării.

Recenta plenară a CC al PMUP a analizat situația politică și economică din țară, luându-se în discuție

măsurile ce se impun pentru activizarea partidului și găsirea celor mai adecvate metode de

acțiune în actuala luptă politică și pentru putere ce se desfășoară actualmente în Polonia.

În cadrul discuțiilor s-a pus problema încheierii unei înțelegeri politico-programatice între noua coaliție creată („Solidaritatea”, Partidul Tărănesc Unit și Partidul Democrat), pe de o parte, și PMUP, pe de altă parte, pentru a fi asigurată esența dezvoltării socialiste a Poloniei. Au fost abordate, de asemenea, căile de acțiune în situația creată, menționându-se trei variante, și anume:

– trecerea PMUP în opoziție,
– decretarea unei stări excepționale,

– intrarea în coaliție cu celelalte forțe politice participante la „Masa rotundă” pentru respectarea acordurilor încheiate cu acel prilej.

Participanții au susținut cea de-a treia variantă, considerând că o eventuală introducere a unei noi stări excepționale ar constitui un risc prea mare pentru PMUP și ar determina consecințe interne și externe grave pentru Polonia.

Membrii CC au insistat a se acționa în continuare pentru formarea unui guvern de „mare coaliție”, în care PMUP să aibă o influență cât mai mare în formarea

și în elaborarea programului guvernului.

În timpul lucrărilor plenare au fost aduse critici la adresa clubului deputaților PMUP în Seim deoarece au votat pentru adoptarea declarației privind condamnarea intervenției din 1968 din Cehoslovacia.

În țară, situația se menține gravă, grevele iau amploare, se resimte tot mai mult lipsa produselor pe piață, iar prețurile cresc vertiginos de la o zi la alta, menținând o stare de nemulțumire în rândul întregii societăți.

Amânarea formării guvernului și discuțiile prelungește pe această temă se resimt în întreaga activitate economică, având influențe negative în rezultatele de producție și în conducerea întregii vieți economice.

Vă informăm că tovarășul Jozef Czyrek, fost secretar al CC al PMUP, a fost numit ministru de stat la cancelaria președintelui Republicii.

Ion Teșu

Document din volumul: 1989 – Principiul dominului. Prăbușirea regimurilor comuniste europene, Ediție de: Dumitru Preda și Mihai Retegan, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000, p 161-162

În 1989 s-a intensificat în RSS Moldovenească activitatea Clubului Alexe Mateevici, mișcare independentă care, prin intermediul conducătorilor săi intelectuali, promovează independența Moldovei și întoarcerea la valorile naționale. Radio Europa Liberă a realizat o analiză a principalelor aspecte și reușite ale organizației.

„Într-un recent interviu acordat postului Radio Europa Liberă, mai mulți membri ai comitetului de conducere și alți intelectuali simpatizanți ai Clubului Mateevici au discutat circumstanțele care i-au determinat să înființeze acest club. Ei au vorbit despre profunda lor îngrijorare cu privire la perspectivele de supra-

vițuire pe termen lung a identității și a culturii moldovenești confruntate cu asimilarea forțată care, afirmă ei, continuă neabătut în republică. Ei consideră că limba și cultura moldovenească ar putea ajunge în curând la „extincție” după decenții în care a avut un statut de mână a doua, fiind înlocuită de rusă în viața publică a Moldovei. Preocupată de implicațiile naționalității în aspectele sociale ale Moldovei, ei au vorbit despre o „tragedie națională de proporții istorice” provocată de colectivizare, de migrarea organizată a grupurilor în Moldova și a moldovenilor în alte arii ale URSS, de devastarea mediului provocată de industrializarea controlată de la Moscova, de exploatarea dură a resurselor agricole ale Moldovei de guvernul central, de falsificarea oficială a istoriei Moldovei, de închiderea sau de desacralizarea instituțiilor religioase naționale. În concluzie, spun ei, „politica sovietică i-a răpit Moldovei atât trecutul, cât și viitorul”.

Acești activiști simt acum, totuși, că restructurarea sovietică ar putea oferi un real prilej pentru naționalitățile care vor o mai echitabilă reprezentativitate a intereselor lor și care vor să influențeze politica oficială atât la Moscova, cât și în republică. Clubul Mateevici, de acum înainte, dorește să încurajeze opinia publică din Moldova să valorifice aceste oportunități prin participare

populară politică și prin presiune. După cum spun reprezentanții săi, clubul, așezându-se în mișcări populare din URSS, are ca misiune grăbirea reformelor politice și economice din URSS. Atât reprezentanții Clubului Mateevici, cât și Mișcarea Democratică Moldovenească consideră că o reformă democratică în URSS nu se poate realiza ignorând problema naționalității.

Militanții de la Clubul Mateevici își descriu uneori relația cu poporul moldovenesc în termeni care amintesc de populații ruși din se-

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

CLUBUL CULTURAL ALEXE MATEEVICI

colul al XIX-lea. Ei susțin că respectul față de țărâtimea moldovenească reprezintă principalul izvor de forță națională și de inspirație morală și se simt obligați, ca intelectuali, să „meargă la popor și să îi arate calea”, „să răspândească lumina în sate” și să „ducă poporul cultura”. Această atitudine ține de tradiția culturală a populismului agrar basarabean și îi reflectă persistența în societatea moldovenească de astăzi care este preponderent țărănească și unde intelectualii tind să mențină legături strâns cu mediul rural. Activiștii de la Clubul Mateevici acordă un loc important stimulării participării țărănilor la întâlnirile de la Chișinău ale clubului și recrutării lor în grupurile de sprijin locale.

Obiective actuale și propuneri

În ultimele luni, Clubul Mateevici a fost purtătorul de cuvânt al publicului care cere instituirea limbii

moldovenești ca limbă de stat în republică, revenirea la alfabetul latin, recunoașterea oficială a identității dintre limba română și limba moldovenească. Mai ales cu ajutorul grupurilor locale de susținere, clubul a adunat sute de mii de semnături pe petiții, zeci de mii de scrisori deschise către autorități și sprijin media pentru aceste cereri, campania este încă în desfășurare. Clubul mai promovează discuțiile publice pe tema evenimentelor istorice care arliferă și ignorate sau care sunt prezentate eronat de istoriografia oficială. Istoric

Moldovenească”. Susținătorii clubului mai cer acordarea dreptului de autogovernare Bisericii Ortodoxe și emanciparea ei de sub controlul Bisericii Ortodoxe Ruse.

O organizație multifuncțională

Clubul Mateevici îndeplinește o largă paletă de funcții. Este un grup patriotic de reformă al intelectualilor moldoveni care încearcă să-i promoveze obiectivele în fața unei

conduceri republicane ostile valorilor naționale. Reprezintă un forum prin intermediul căruia elita culturală și publicul pot comunica, își pot fixa țeluri comune, pot acționa împreună pentru a le atinge. Mai mult, este un canal informal cu participare populară la procesul politic devansând instituțiile formale ale republicii care rămân mute la dorințele publicului. În sfârșit, este o rețea de grupuri cu potențial testat privind mobilizarea politică. În fine, Clubul Mateevici reprezintă o alianță informală care aduce împreună elita culturală, intelectualii din opoziție, publicul activ politic și reprezintă cea mai puternică forță din spațiul mișcării național-democratice.”

Vladimir Socor
Radio Europa Liberă (München)
– Raport al secției de cercetare, condusă de dr. M. Șafir. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Traducere din limba engleză de Eliza DUMITRESCU)

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Întreprinderea de Mașini Electrice București anunță scoaterea la concurs a următoarelor posturi: economist (retribuirea muncii), ingineri (specialitatea electrotehnica transporturi și TCM) în condițiile Legii nr. 12/1971.

Întreprinderea Metalurgică București, cu sediul în Șoseaua Iancului nr. 46-48, Sector 2, încadrează prin concurs șef serviciu contabilitate, cu îndeplinirea condițiilor de studii și stagiu, cu domiciliul în București.

Întreprinderea de Nasturi și Mase Plastice București, cu sediul în Strada Compozitorilor nr. 45, Sectorul 6, încadrează urgent cu respectarea Legii 12/1971 următorul personal: zidar, zugrav-vopsitor, categoria 3-5, asigurându-le limitele de retribuție între 2.473 și 2.961 lei primitor. Doritorii se pot prezenta la sediul întreprinderii, la Biroul Personal învâjmânt Retribuire.

ITTA, cu sediul în București, Str. Bd Expoziției nr. 2, Sector 1, organizează concurs pentru ocuparea postului de șef coloană în conformitate cu prevederile Legii nr. 12/1971.

Întreprinderea Antepriază de Instalații și Montaje pentru Îmbunătățiri Funciare, cu sediul în București, Str. Fântânică nr. 41, Sector 2, încadrează de urgență un inginer pentru compartimentul de CTC și un economist pentru funcția de adjunct șef brigadă economică.

VÂNZĂRI

Vând Dacia 1100 cu motor Dacia 1300 și radiocasetofon.

Vând haină bizam, măsura 48, lungă, nouă, butelie aragaz.

Vând Flaut Yamaha Y.F.L. 221 S.

Vând casa singur curte, cu vie, liberă.

Vând apartament 4 camere, decomandat, Șoseaua Pantelimon.

Vând Fiat 127, 87.000 km rulați, Ploiești.

tv 20 august 1989

11:30 Lumea Copiilor.

Copilărie fericită în anul '45 al libertății noastre. Reportaj documentar. Eroilor acestui neam eroi! Program literar-neam coregrafic dedicat Zilei de 23 August.

Din marea carte a iubirii de țară. Gânduri, opinii ale participanților la faza republicană a acțiunii de educație comunistă, patriotice, revoluționară „Patrie română, țară de eroi”. Deva 1989

Desene animate. Redactor Aurelia Tescanu. Telefilmoteca de ghiozdani. Fiul munților. Producție a Casei de Filme Unu. Episodul 3.

12:25 Sub tricolor, la datorie!

August de jertfă și glorie, august de mărețe împliniri socialiste. Documentar.

Raport ostășesc la marea sărbătoare națională. Cu patrie în inimi, urmând neabătut conducătorul!

Program de versuri și cântece patriotice revoluționare. Redactor colonel Nicolae Cenușă

12:40 Viața satului. Sub conducerea partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, mărețe împliniri în anii socialismului. Agricultură românească în anul '45 al revoluției. Redactor Gheorghe Verman

13:00 Telex

13:05 Album duminical. Mic concert de prânz. Interpretă orchestra de muzică ușoară a Radioteleviziunii. Dirijor Ion Cristinoiu!

Iubire de țară. Moment poetic. Sub lumina lui August. Traseele

vitejei. Redactor Mihai Tatulici. Sub soarele verii. Muzică ușoară. Desene animate. Ilustrate muzicale din țară.

Pentru mândre trei culori. Muzică populară.

Muzică ușoară cu formația „Savoy”. Telesport. Armonii clasice. Cântă violonista Cristina Anghelșcu și tenorul Ion Stoian. Redactor coordonator Ovidiu Dumitru.

15:00 Închiderea programului 19:00 Telexul. În întâmpinarea marii noastre sărbători naționale

19:20 Cântarea României. 23 august 1944-23 august 1989. Anii de libertate, ani de istorie înfăptuită. Epoca Nicolae Ceaușescu – Omagiuul țării conducătorului iubit. Emisiune realizată în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste.

20:20 Film artistic. Noi, cei din linia întâi. Producție a Casei de Filme Cinci. Cu: George Alexandru, Anda Onesa, Valentin Uritescu, Ion Besoiu, Ștefan Iordache, Sergiu Nicolaescu, Mircea Albulescu, Silviu Stănculescu, Colea Răutu, Emil Hossu, Vladimir Găitan, Marian Culină, Ion Siminic, Traian Costea, Vasile Muraru, Stelian Stanescu. Scenariul Titus Popovici. Regia Sergiu Nicolaescu. Ultima parte

21:30 Laudă patriei și oamenilor săi. Pagini coregrafice pe muzica de compozitori români. Redactor Marga Juss-Crăciun

21:50 Telexul

22:00 Închiderea programului

vremea

În țară, vremea a fost călduroasă, iar cerul varfabil, mai mult senin în sudul și sud-estul țării.

S-au semnalat ploii și descărcări electrice pe alocuri în zonele deluroase și de munte și cu totul izolat în restul teritoriului.

Temperaturile minime au fost cuprinse între 14 și 24 grade, mai scăzute în depresiunile intramontane, iar cele maxime – între 28 și 36 grade.

În București, vremea a fost călduroasă, cu cerul mai mult senin. Temperaturile minime au oscilat în jurul valorii de 20 grade, iar cele maxime – între 34 și 36 grade.

amintiri

Vinătorească, dar... adevărată

este nu numai invitația I.C.S.A.P. TIRGOVIȘTE, dar și servirea cu plăcere de vinuri la restaurantul sau „CASA DIMBOVIȚEANĂ”.

Amatori de preparate din pește au la dispoziție restaurantul „CHINDIA”.

Restaurantul „BOULEVARD” și cafeteriile „ROMÂNIA” și „SELEC” sunt alte unități ale I.C.S.A.P. Tirgoviste, fiecare în parte o gazdă ospitalieră la o vacanță deosebită de caldă.

RESTITUIRI

Măsurile pentru apărarea secretelor de stat

Stenograma ședinței Secretariatului Comitetului Central al PCR din ziua de 14 iulie 1989

Ședința a fost prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român. Au participat tovarășii Emil Bobu, Vasile Bărbulescu, Silviu Curticeanu, Constantin Olteanu, Constantin Radu, Ion Stoian, Ion Sîrbu. Au fost invitați tovarășii Nicolae Constantin, Dumitru Popescu, Ilie Verdet, Tudor Postelnicu, Vasile Milea, Maxim Berghianu, Nicolae Bărbat.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Ați văzut ordinea de zi? (Da.) Atunci să începem.

Punctul 1
Raportul de control cu privire la modul cum se acționează în unitățile care produc pentru apărare în vederea bunei desfășurări a proceselor de producție, respectării normelor de protecția muncii și păstrării secretului militar și de stat. Aveți ceva de spus? (Nu.) Să fim de acord cu concluziile și măsurile care se propun aici. În general – pentru că sunt tovarășii aici – este necesar să întărim mai bine și să aplicăm legile pe care le avem. Avem lucruri bune privind păstrarea secretului și apărarea secretului de stat. Putine – ca să spun așa – sunt unele manifestări liberaliste și la noi. Trebuie să aplicăm ferm prevederile legilor privind întreprinderile și instituțiile, privind contactele cu diferite organizații. Și, conform prevederilor legale în toate domeniile, nu numai în domeniul industriei pentru apărare, ci în toate sectoarele. Pentru că este aici și ministrul de Interne, să vedem puțin și să întărim, pentru că nu trebuie să ne facem iluzii că cercurile imperialiste au renunțat la activitatea lor. Dimpotrivă, sunt încă destul de active în această problemă!

De acord. (Toți tovarășii sunt de acord.)

Punctul 2
Raportul brigăzii Comitetului Central al PCR care a controlat stilul și metodele de muncă ale organelor și organizațiilor de partid din județul Brăila.

Punctul 3
Raportul brigăzii Comitetului Central al PCR care a controlat stilul și metodele de muncă ale organelor și organizațiilor de partid din județul Iași.

Punctul 4
Rapoartele privind preocuparea comitetelor județene de partid Buzău, Satu Mare și Teleorman pentru îndeplinirea programelor de recuperare și refolosire ale materialelor, ale subsansamburilor și pieselor. Să fim de acord cu toate acestea și să se discute cu comitetele județene de partid. Așa cum facem noi de regulă.

Tov. Emil Bobu: Am înțeles.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Mai aveți ceva de spus? (Nu.) De acord. (Toți tovarășii sunt de acord.)

Punctul 5
Programul de măsuri pentru aplicarea Hotărârii Plenarei Comitetului Central al PCR din 27-28 iunie 1989, cu privire la convocarea Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român. Dacă aveți ceva de spus? Sunteți de acord? (Toți tovarășii sunt de acord.)

Punctul 6
Planul de măsuri privind aniversarea a 45 de zile de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944. Dacă aveți ceva de spus în legătură cu acest plan de măsuri?

Tov. Ion Stoian: Este bine.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Să fim de acord. (Toți tovarășii sunt de acord.)

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR – Secția Cancelariei, dos. nr. 52/1989

ȘTIAȚI CĂ...

ORIZONTAL: 1) Petrecere la iarbă verde – Luna florilor. 2) A iubi (inf.) – Zboară din floare în floare. 3) Popas în mijlocul naturii – Chemare pentru puii de baltă. 4) Cale de acces – În dispută la masa verde. 5) Se duce primăvara pe câmp – Mistuit. 6) Par – A-și pierde capul. 7) Insula de verdeață – Alifie. 8) Focuri aprinse (od.) – Vine pe la gene. 9) Suprafețe agricole – A cădea la învoială. 10) Reprize la iarbă verde – Armăsar.

VERTICAL: 1) Întinsă la iarbă verde – Estrada de concert în pădure. 2) Iarbă verde – Sarpe argintiu (pl.) 3) Popas în mijlocul naturii – Ține capul sus. 4) Răsunset. 5) Covor natural pentru picnic – Întâlnit pe malul apei. – Grămadă de fân (pl.) – Păine (pl.). 7) Taie părul de la rădăcină. 8) Se duc la iarbă verde cu turma – Judecător (mit.). 9) Lac vulcanic – Colț din natură. 10) Rumegetoare din Tibet – Peisaj de basm.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Calendar, 1989